

Olv.: Iz 55,6-9 – Fil 1,20a-24,27a – Mt 20,1-16a

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL

Szentmise bevezetése

Kedves testvérek, tegnap szegényebb lett a világ. Terike meghalt. Ezt a szentmisét édesanyámért akartam fölajánlani, mert ő 23 évvel ezelőtt ezen a napon halt meg. Így most érte is, meg Terikeért is felajánljuk ezt a szentmiseáldozatot, meg a Gellértért is, ha itt van. Tegnap is sokat gondoltam rá és ma különösképpen, ugyanis annak a folyamatnak az egyik áldozata Terike is, ő is, amely fájdalmas folyamatot mások szánják nekünk, a magyar irgalmasoknak. Nézzünk önmagunkba, vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen ünnepelhessük az Úr szent titkait.

Szentbeszéd

Kedves testvérek! Szerencsére az Evangélium üzenetét Jézus értékeli, nem holmi teológusok. Éppen ma reggel, amikor idefelé indultam el Érdről, akkor Kakuk L. Tamás beszélgetését közvetítette a Kossuth rádió, aki egy teológussal beszélgetett, ma már tudom a teológusnak a nevét is. Életemben először hallottam ezt a nevet, és ő arról beszélt, hogy a keresztyénység kulturális örökség, és lehet keresztyénként élni hit nélkül is, és még hasonlókat mondott ez a teológus, legalábbis annak mondta magát. Aztán már sikerült utánaérni, a Szent István Intézetben belül, a férfinézőkkel foglalkozik sokat ez az intézmény, ott szerepel az illető.

Kedves testvérek, én is arra készültem, hogy ezen a mai napon Jézus Krisztusnak az üzenetét tolmácsolom a testvéreknek, és ezeknek az igazságoknak a közvetítésekor igyekszem mindig olyan emberekre hivatkozni, akik a hiteles keresztyén tanítást képviselik, nem pedig olyanoknak az üzenetét, akik egy szekularizált világban talán menteni akarják a menthetőt. Csak hát a szekularizált világban az Isten nélküli gondolatokat semmiképpen nem nevezhetjük, de még a keresztyén világban sem nevezhetjük hiteleseknek, iránymutatónak.

Ezzel kapcsolatban mindössze egyetlen mondatot szeretnék ma igazságképpen kimondani. Mégpedig azt, hogy Isten mindenkit üdvözíteni akar, de nem az igazságosság törvényei szerint, hanem a szeretet és a jószág törvényei szerint. Olyan szívesen hivatkozunk igazságokra, micsoda szerencse, hogy az Isten előtt nem igazságokra kell hivatkozni, hanem irgalomra. Akár az igazságosság és az irgalom párbeszédeként is felfogható mindaz, amit ma ebben az Evangéliumban hallottunk. Csak egyetlen tanácsot szeretnék adni a testvéreknek: Isten előtt soha ne hivatkozzunk az igazságra, mert jaj nekünk, ha az igazságot emlegetjük, akár másokkal kapcsolatosan, akár a saját egyéni életünkkel kapcsolatosan. Isten előtt csak irgalomra lehet hivatkozni mindenkinek kivétel nélkül.

De a tegnapi nap teljesen átírta ennek a mai napnak az üzenetét. A tegnapi nap folyamán egy nagyon szép ünnepségnek lehettem az üzenetközvetítője. Magyarok Nagyasszonyának az ünnepe lesz Rákospalotán, a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére szentelt gyönyörű szép, hatalmas templomban Budapesten. Magyarok Nagyasszonya tiszteletének a megünneplésére ebből a templomból minden évben elindul a meghívás Magyarország azon közösségei felé, akiknek a temploma a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére szentelt.

Ez a szentmise 11 órakor kezdődött, és körülbelül éppen akkor, amikor a Szűzanyával kapcsolatos igazságokról beszéltem, Terike akkor halhatott meg. Hiszen amikor hazaértem, akkor ezzel a

fájdalmas hírral fogadtak, hogy meghalt. Aztán a tegnap délutánt már mint a halott emberrel töltöttem együtt imádságban, elmélkedésben, gondolkodásban, egy-két ember is társult hozzám. Életemben ennyi időt egy alkalommal nem töltöttem vele, mint a tegnapi napon. És arra gondoltam, hogy inkább ma a testvérekkel azokat a gondolatokat szeretném megosztani, amelyek megrohantak ez alatt a pár óra alatt, aztán éjszakába nyúlóan. Ezeket lejegyzeteltem a magam okulására is és úgy gondoltam, hogy a testvérek javára is lehetnek.

Annyit talán az ő életéről, hogy pontosan annak a küldetésnek volt a képviselője, amiről éppen múlt szombaton Alsóbodokon, Esterházy János emlékét idézendő szólhattam, aki az életre váltott halál apostola volt. És hogy ezen sokat elmélkedtem, ez egyre többször juttatta múlt szombaton is eszembe Terikének az életét, és valahogy ez erősödött bennem akkor is, hogy ő az életre váltott halálnak volt a követe abban a világban, amely a mi világunk. Vele együtt tartott ez tegnapig, és egészen szorosabb kapcsolatunkban mi lehattunk testvérei abban az Istennek odaadott szolgálatában, amely talán az ő esetében a legsajátosabban a templomnak a szolgálatát jelentette.

Egyébként tegnapelőtt bekopogtatott hozzám, hiszen egy házban lakunk, vagy laktunk, az érdi demensotthonban. Mert amikor engem a budai irgalmasrendi konventből kiutasítottak, akkor Terikét nem hagyhattam ott, hiszen 50 évvel ezelőtt én fogadalmat tettem, hogy mindig az életét mintegy válaszképpen szeretném vigyázni és őrizni. Hiszen az ő élete egy Istennek szentelt élet volt. Ő szerzetesnővér akart lenni, de amikor belépett a rendbe, ahol már két testvére ennek a tagja volt, az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek rend tagja, akkor az ő számára a rendi élet nem indulhatott el, de ő egész életében ehhez a szellemhez hűségesen élte a mindennapjait. Nekem az az ajándék adatott meg, hogy ő úgy értelmezte a saját életét, másoknak vallotta ezt be, nekem csak néha egy-egy odavetett félmondattal, hogy én azért szeretném Imre atya szolgálatát segíteni, hogy neki több ideje jusson az emberek szolgálatára, ami egy pap életében egész más, mint az ő életében.

Tehát így is mondhatnám, egy lelki, egy kegyelmi, egy szolgálati háttérrel jelentett. Igaz, hogy körülbelül 50 évvel ezelőtt olyan helyzetből sikerült kimenteni, ennek Eszter a tanúja, amikor is őt kiforgatták a lakásából e világ hatalmasai és nagy kegyesen Kőbányán, egy udvaron található garázsban jelölték ki neki a lakást. Onnan sikerült egyszer télvíz idején őt kimenteni, amikor tudomra jutott, én addig őt nem ismertem, hogy ő milyen körülmények között él, mínusz 10 fok volt akkor éppen ebben az állítólagos lakásnak nevezett garázsban. És azóta a mi szeretett közösségünkben, legalábbis ezt így én nyugodtan mondhatom, az én szeretetem ajándékképpen szolgált az ő életét, ő pedig Jézus Krisztust szolgált az által, hogy nekem mindenben segítóm volt. De mindannak a közösségeknek, a zugligeti közösségnek is, aztán itt az irgalmasoknak a közösségében is és a templomba járóknak a közösségében ismerhette mindenki az ő egyedülálló, odaadó szolgálatát.

Elég az hozzá, tegnapelőtt találkoztam vele utoljára, bezörgetett az ajtómon. Sajnos egyre demetálódott, nagyon nehéz volt vele kommunikálni, mert szinte semmit se hallott, a látása is egyre rosszabb lett, és nem tudott megbékélni azzal, hogy ő neki azt a helyet, ahol az utolsó 30 évét leélte az Irgalmasoknak temploma és közössége szolgálatában, el kellett hagynia. És a következővel keresett meg: egy fekete kéz a vállamra tette a kezét, és aggódott, hogy vajon nálam is járt-e ez a fekete kéz. Mondtam, hogy nálam nem volt, s akkor megnyugodott. És bizony nem volt egyszerű tőle elköszönni, mert egyetlen biztos pont volt számára ott Érden, ebben a fogyatékosoknak, demenseknek az otthonában, az, hogy megzörgethette az én ajtómat, mert hiszen ő nem tudott otthonra találni ott már. És nagyon érdekes volt tegnapelőtt, amikor ez történt, akkor mondtam, hogy most nem tudok vele beszélgetni, mert dolgozom, készültem éppen a tegnapi nagy ünnepre, és olyan kedvesen megértőnek mutatkozott, mint az elmúlt pár hónapban sosem.

Elköszöntünk egymástól, és tegnap reggel elég korán eljöttem és már nem találkozhattam vele. A következőt mondták, amikor hazaértem. Reggel megreggelizett, délelőtt volt szentmise, ott részt vett a szentmisén, délben 12 órakor kezdődik az ebéd, megebédelt, bement a szobájába. És egy másfél óra múlva ment az egyik nővér, hogy megnézze van-e valamire szüksége, a foteljában ült, hiába szólították, meghalt, ott ültő helyében egy ilyen délelőtt és egy ilyen pár óra után.

Aztán az embernek ilyenkor már csak az marad, amit az elmélkedésre, a visszagondolásra, köszönetmondásra az Isten szeretetébe ajánlandó eltölthet az ember. És ezek az órák, ahogy mondtam, soha életben ennyit, egy időszakot tekintve, nem voltam vele, de hát a halál mindent átír. És azt gondoltam, hogy inkább leírom azokat a gondolatokat, amik foglalkoztattak eközben, amíg a halottak zsolozsmáját és egyéb imádságokat imádkoztam, imádkoztunk, és ezt szeretném ajándékképpen adni a testvéreknek, a fölmerült gondolataimat ennél a búcsúzásnál.

Az foglalkoztatott, mi más, mi az élet? Itt vagyunk, élünk, de miért élünk, mi az értelme, mi a célja? Persze ostobaságnak is mondható ezt kérdezgetni. Vannak, akik azt mondják, az élet tény, tudomásul kell venni és kész, élni kell, nem filozofálni róla. Élni, de hogy? Ahogy a kutyák, a macskák, a verebek? Vagy azért élünk, hogy építsük a világot, esetleg hogy másoknak tegyük jobbá az életét? Végső fokon, ha nagyon belegondolunk, így is nehéz megtalálni az életnek a célját. Viszont az élet ott emelkedik ki önmagából és lép emberi színvonalra, ahol az életünk valami eszme szolgálatában lép. Odaadni az életet, itt kezdődik az élet humánuma, itt kezdődik a humánus élet, az emberi élet, egy célra odaadni. Adjuk át magunkat az életnek, hiszen az élet nem cél, az élet csak előfeltétel, mint az idő is.

A történelmi kereszténységet nagyon sokan azért kárhozzatják, a mi kereszténységünket, mert azt mondják, különösen az ateisták, hogy a kereszténység a történelmen kívül helyezi a gonoszság gyógyulását. Márpedig ezt a történelem keretében szenvedjük el, mert a gonoszszágot csak elszenvedni lehet. Korunk materializmusa is azt hiszi, hogy minden kérdésre tud válaszolni. Valójában a materializmus a jövőbe utal mindent, ami szintén hitet kíván. Akkor, amikor a történelmi kereszténységünket ezzel vádolják, hogy itt műveljük azt, amit művelünk, de a megoldás odaát van, majd az Isten mindent kiegyenlít és rendez, ez kritikus és vádló megjegyzés. Hogy a történelmi kereszténységről milyen véleményt alkot magának valaki, az nem rám tartozik, de hogy Krisztus, és ez a döntő, ez már az én hívő igazságom is, Krisztus nem a történelmen túlra tolja a problémák megoldását, ez vitán felüli. Ebben a világban történik minden cselekedetünk és ebben a világban van minden cselekedetünk következménye. Utánozhatatlan egyszerűséggel mutat az élet értelmére.

Azt, amit ma hallottunk az Evangéliumban, ez újra meg újra visszajött a gondolataimba, amikor írogattam, azokat a gondolatokat papírra vettem, amik Terike halálos ágyánál felmerültek bennem. Mit álltok itt tétlenül? Menjetek a szőlőbe, dolgozzatok, fáradozzatok, verejtékezzetek. Ez különös üzenet, azt hiszem, és különösen Terike életére gondolva. Én alig találtam ilyen embert, aki soha nem mondta, hogy fáradt, soha nem bújt ki a teendők alól, mert ő mindent úgy ítélte, hogy minden jó cselekedet áldozatot kíván.

Persze itt még nem az égi országról van szó, hanem erről a földről, amely gyökeret akar eresztetni, amelyik kovász akar lenni minden földi küzdelmünkben. A kovász. Eszembe jutott, hogy talán éppen akkor beszéltem ott ebben a templomban az ünnepi sokaságnak, hogy ugyan mi Mária országának vagyunk a polgárai, de akár Szent István király korára is tekintve és Szent László korára, amikor a kereszténység magyar kereszténységgé lett, létformává, élhető életformává, a pogány eszme is állandóan jelen volt akkor is, ma is és mindig is így lesz. Éppen erről elmélkedtem, hogy mennyire fontos nekünk keresztényeknek hivatásunk, hiszen Jézus Krisztus a ma élő keresztényekre bízta művét, a hitre jutott emberekre, az Egyházra bízta Jézus a megváltott világ művét, hogy a megváltott világ jelen legyen ebben a világban, hogy hívogassa azokat, akik

kívül vannak még ettől az Isten országától, kívül élük az életüket. És éppen erről beszéltem, hogy bizony mennyire szükségünk van férfiakra, asszonyokra, én kifejezetten férfi meg asszonykezeket említettem, hogy a krisztusi kovászt beledagasszák a pogányság lisztjébe, hogy új világ szülessen. Talán éppen ekkor lehelte ki lelkét Terike, ahogy az időt néztem nagyjából egybecseng.

Dolgozzatok az én szőlőmben, hallottuk, hogy a teremtő Isten gondolata érvényesüljön a Teremtés emberi folytatásában, hogy a Megváltó Isten irgalma érvényesüljön az ember zsákutcáiban és hogy a Megszentelő Isten kegyelme érvényesüljön ott, ahol képességünk véget ér, de vágyaink nem. A megoldást metafizikai és nem szociológiai síkon kell keresni, a cél túl van az emberen, fölöttünk van. Menjetek szőlőmbé Isten országán dolgozni, és pedig nem akárhogyan, hanem a nap hevét viselve. Bizony azt hiszem, hogy ezen kell nagyon elgondolkodni a civilizált világ emberének. A munka, az bevetés, kemény erőbevetés, verejtékes munka, e nélkül nem lehet a munkáról gondolkodni. Lehet kedvtelés, de hát ne tekintsük így a munkát. Erőbevetés, és azt hallottuk az Evangéliumban is, hogy verejtékezzetek, dolgozzatok keményen.

Isten akarata dolgozik a fizikában, a kémiában, a biológiában, asztronómiában, meteorológiában. Isten akarata dolgozik a történelemben is, de kizárólag mi általunk. Nagyon sokszor gondoltam erre Terikével való kapcsolatunkban. Isten akarata itt is érvényesül, de nem nélkülünk. Ez egy nagy tévedés, ha azt gondoljuk, hogy az Isten akarata érvényesülni fog. Igen, de csak emberek által, a történelemben, a mindennapokban. A természet törvényeihez semmi jogunk, semmi közünk, belenyúlhatunk a természet törvényeinek a világába, az esetek többségében később megbánjuk, mert megzavarjuk azt az isteni rendet, amit a természetbe oltott az Isten. Viszont a történelem világában meg kötelességünk jelen lenni és verejtékezni, megjeleníteni az Isten akaratát.

És különösen az itt következő gondolatok foglalkoztattak sokat Terike életútját tekintve. Páratlan lehetősége az embernek az Atya akaratát belevinni a világba, a Fiú szeretetét az emberi közösségekbe, a Szentlélek ajándékait. Az intézményekre gondoltam itt, intézmény akármelyik rend, akár egy szerzetesrend, akár az Egyház rendje, vagy bármifajta szervezett közösség. És mindez miért? Hogy a hatalom az igazságot szolgálja, az igazságot túlszárnyalja a szeretet és hogy a megtorlás helyébe a megbocsátás lépjen.

Ezt különösképpen is hangsúlyozom, megint csak az ő életére gondolva. Ő mindig, minden probléma esetében a megbocsátást emlegette. Testvérek, a Szentlélek igazi ajándéka a megbocsátás kegyelme. E nélkül a Szentlélek nincs jelen a világunkban, márpedig a Megváltás utáni világ a Szentlélek szellemében kiteljesedő világ. Erre adjuk oda tehát az életünket, ez volt nekem ennek a tegnapi, több órás imádságnak, csendes jelenlétnek a legfontosabb gyümölcse, következménye, mert akkor a legnagyobbat adjuk oda.

Milliók építik a hatalmat, milliók építik a jólétet. A kérdés az, hogy ki építi az Isten országát. Sokkal többen vagyunk, akik a hatalom szolgálatában állunk, sokkal többen vagyunk, akik a jólét megvalósításáért tüsténkedünk. És mi, akiknek az alapküldetésünk az Isten országának a megjelenítése, sajnos, ha őszinték vagyunk, akkor a legkevesebb erőt éppen itt vetjük be. Márpedig e nélkül a keresztény örökség nem tud megmaradni ebben a világban. A világ olyan, mint az ember, éppen ezért ne kritizáljuk a világot, hanem építsük bele Isten országát, mozgósítsuk az összes képességünket, vessük be minden energiánkat, szenteljünk minél több időt az Isten országa ügyére.

Ha az Evangélium életté válik bennünk, akkor Isten országa kivirágzik. Menjetek a szőlőmbé! Ennek a gyümölcsnek, ami először csak virág, ennek az ígérete. Halljuk ezt a szólítást, hányszor halljuk, nekünk szól. Terike, köszönjük, hogy hallottad a szólítást!

+ A M E N +